

Any 2010-2011. Programa núm. 39

1 - 11 setembre 2011

Filmoteca
de Catalunya

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Institut Català de les
Indústries Culturals

Nicholas Ray

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray

Premis Gaudí i Premis Goya

Record de Gunnar Fischer

El film del mes

El documental del mes

► Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray

Nicholas Ray va néixer el 7 d'agost de 1911. Enguany se celebra, per tant, el centenari del naixement d'aquest cineasta que va rodar trenta títols entre 1947 i 1979. Considerat durant molts anys un *outsider* amb una carrera irregular, avui ningú ja no discuteix el seu mestratge, la seva independència i la vàlua d'algunes joies dels anys cinquanta com *They Live by Night* (1949), *On Dangerous Ground* (1952), *Johnny Guitar* (1954), *Rebel Without a Cause* (1955) o *Bigger Than Life* (1956). La retrospectiva que us oferim inclou vint-i-tres pel·lícules seves, dos episodis de sèries televisives que va dirigir, el film de Wim Wenders *Der Amerikanische Freund*, on Ray apareix com a actor, i el documental *I'm a Stranger Here Myself*, dirigit per David Helpen Jr. el 1974 i que se centra en la figura del director. A més, a la tardor farem una sessió especial dedicada al cineasta amb la projecció de la còpia restaurada de *We Can't Go Home Again*—un film experimental rodat entre 1971 i 1973—que es presentarà al Festival Internacional de Cinema de Venècia amb la presència de la vídua del director, Susan Ray (que de fet va fer l'esquema inicial del film mentre encara era alumna seva).

Johnny Guitar (1954)

Nicholas Ray, cineasta per a cineastes

És ben sabut: hi ha pintors que són els preferits dels pintors—Rembrandt, per exemple—o escriptors que serveixen de model o referència a tots els altres escriptors—Flaubert o Nabokov, per esmentar-ne només dos. En el cas dels cineastes, Nicholas Ray ocupa aquest lloc. El jove Jean-Luc Godard va arribar a escriure que Ray era «*le cinéma et rien que le cinéma*». És una formulació excessiva, com totes les que corresponen a l'admiració cinèfila. La cinefília, una malaltia que va recórrer Europa—i el món—durant diverses dècades de la segona meitat del segle xx, expressa un amor pel cinema fruit d'una passió que després es vol teoritzar. Però la passió comporta manca de discerniment, de manera que la cinefília és—era—una passió que assumeix la confusió del seu raonament.

En realitat la raó de tota aquesta admiració professional per Ray té molt a veure amb la manera com ell arribava a fondre els diferents elements que componen el relat cinematogràfic dins de l'espai imaginari que crea la càmera. «La càmera és un instrument, és el microscopi que permet detectar la melodia silenciosa de la mirada», deia Ray l'any 1957. I es fa impossible no pensar en les preses àrees de *THEY LIVE BY NIGHT*, en la seqüència del planetari de *REBEL WITHOUT A CAUSE* o en la patrulla vestida de blanc i negre que travessa la nit a cavall de *JOHNNY GUITAR*. Tots els personatges de Ray, sovint violents i desesperats,

busquen una llar, «casa seva», un retorn al paradís perdut de la infantesa o, senzillament, de la naturalesa preindustrial. *KNOCK ON ANY DOOR*, *THE LUSTY MEN*, *RUN FOR COVER* o la sorprenent i precursora *WIND ACROSS THE EVERGLADES*—el primer film ecologista de la història del cinema?—il·lustren aquest neguit existencial. Com també ho fa a *contrario* la impressionant *BIGGER THAN LIFE*, amb un James Mason que se sent superhome gràcies al consum desenfrenat d'un nou medicament.

Mirada i moviment, homes atrapats per un engranatge, tendrament petits o dominats per la fúria. Ray troba sempre la solució més lírica per explicar-nos coses que, de vegades, no semblen prestar-se a aquest lirisme. És una qüestió d'estil però encara més és una qüestió de personalitat. Enguany celebrem el centenari de Ray—va néixer el 7 d'agost de 1911, a Galesville, a l'estat de Wisconsin—, un director que sempre hem pensat més jove, nascut, com a mínim, vint anys més tard. Això es deu al fet va arribar a Hollywood quan ja era un home madur: tenia 36 anys, havia estudiat arquitectura amb Frank Lloyd Wright, fet programes de ràdio, actuat com a actor teatral a les ordres de gent com Joseph Losey, dirigit diverses peces de teatre, investigat sobre les arrels de la cultura popular als EUA i ocupat, durant més de dos anys, un càrrec important dins l'Administració *rooseveltiana*. Quan debuta com a director de cinema ho fa segur del seu valor, troba tot seguit la seva

veu. No és un gran moment per a la gent com ell, liberal i partidari de l'experimentació, ja que, d'una banda, el *New Deal* ha donat pas a l'anomenada *caça de bruixes* i, de l'altra, el cinema comença a inquietar-se per l'arribada d'un competidor, la televisió, que ha de contribuir a acabar amb la lògica dels contractes de llarga durada propis de l'època daurada dels grans estudis. Ray cavalca amb talent el tigre enfurismat d'una indústria que corre cap a transformacions fonamentals, i no perd el control fins que arriba a Espanya i topa amb Samuel Bronston i l'obligació de sentir-se a Pequín en plena *meseta*. El cicle que us proposem permet seguir aquesta trajectòria elegant, suïcida i vertiginosa.

Octavi Martí, director adjunt. ►

Bigger Than Life (1956)

► Premis Gaudí i Premis Goya

El documental *Morir de dia*, de Laia Manresa i Sergi Dies –que havia de ser la següent pel·lícula de Joaquim Jordà–, és el film escollit per iniciar el cicle dedicat als Premis Gaudí i als Premis Goya que, com cada any, organitzem amb la col·laboració de les acadèmies de cinema catalana i espanyola i dels productors i distribuïdors dels films programats. El cicle, que s'allargarà fins al 5 de novembre, vol mostrar les produccions susceptibles de rebre nominacions als premis que les dues acadèmies atorgaran a principis del 2012. En principi, totes les projeccions d'aquest cicle tindran lloc en la primera sessió del dia, a les 17:30 h.

Amb la col·laboració de:

ACADEMIA DE LAS
ARTES Y LAS CIENCIAS
CINEMATOGRAFICAS
DE ESPAÑA

L'Acadèmia del Cinema Català és el fruit del talent dels nostres cineastes i de les fites que aquests han aconseguit, i els Premis Gaudí són una finestra de reconeixement professional que l'Acadèmia, com totes les acadèmies cinematogràfiques del món, obre als seus cineastes.

Un any més la Filmoteca de Catalunya ens permet mostrar al nostre públic les obres que enguany participaran als Gaudí. Les produccions que podreu veure fins que acabi l'any són plurals i ambicioses, i representen l'actualitat del nostre cinema.

El cinema català es pot veure a nombrosos festivals d'arreu del món, on les nostres pel·lícules reben premis i mereixen el favor del públic i de la crítica a molts països de cultures ben diferents. Però per a nosaltres, cineastes catalans, el reconeixement més important és el vostre, el dels nostres espectadors més propers, perquè amb les nostres pel·lícules voldríem aconseguir que us sentíssiu reconeguts i que el nostre país s'emmirallés en el seu cinema per explicar-se al món.

► En record de Gunnar Fischer

El director de fotografia Gunnar Fischer, el nom del qual estarà lligat per sempre, sobretot, al d'Ingmar Bergman, va morir l'11 de juny d'enguany a Estocolm. Tenia 100 anys. Al llarg de la seva carrera, va tenir l'oportunitat de treballar amb grans mestres del cinema com Carl Theodor Dreyer o el mateix Bergman, amb qui va col·laborar en dotze pel·lícules. Per homenatjar-lo, hem escollit una de les seves produccions conjuntes, *Fresas salvajes*, dirigida per Bergman l'any 1957.

Nascut el 1910, Gunnar Fischer va estudiar pintura a la Reial Acadèmia d'Art d'Estocolm abans d'embarcar-se com a cuiner en un vaixell de l'armada sueca. Després d'aquesta experiència marinera, i a través d'una actriu que va conèixer durant un dels viatges en el vaixell, va aconseguir incorporar-se a la Svensk Filmindustri, la principal productora sueca. Allà va treballar amb Julius Jaenzon, el responsable de la fotografia dels films muts de Victor Sjöström i Mauritz Stiller, que es va convertir en el seu mentor.

El 1945, Fischer va exercir de director de fotografia de Carl Theodor Dreyer a *DOS SERES*, una pel·lícula que sempre va considerar un punt d'inflexió en la seva carrera. L'any següent Fischer va conèixer Ingmar Bergman, però la seva primera col·laboració no es va concretar fins al 1948, quan Bergman va rodar *CIUDAD PORTUARIA* amb Fischer com a director de fotografia. Fischer va seguir treballant amb Bergman fins al 1960, quan es va filmar *EL OJO DEL DIABLO*.

A partir de 1960, Bergman va recórrer a un altre director de fotografia, Sven Nykvist, i només va tornar a comptar amb Fischer per a la seqüència de títols de crèdit de *LA CARCOMA*, rodada el 1971. Les raons del final de la seva col·laboració mai no van quedar prou clares: alguns l'atribueixen a les divergències que van sorgir entre ells durant el rodatge d'*EL OJO DEL DIABLO* i altres diuen que quan Bergman va cridar Gunnar Fischer per treballar a *SILENCIO*, aquest estava rodant un film per a la Disney. Malgrat això, des del trencament amb Bergman, Gunnar Fischer

Morir de dia (2010), de Laia Manresa i Sergi Dies

Gràcies a la Filmoteca per organitzar aquest cicle, i gràcies a vosaltres per compartir durant les pròximes setmanes les pel·lícules que opten als Premis Gaudí de l'Acadèmia del Cinema Català.

Joel Joan i Juvé

President de l'Acadèmia del Cinema Català

Un any més, la Filmoteca de Catalunya i l'Acadèmia de Cine uneixen les seves forces per mostrar a l'espectador la gran diversitat de la producció cinematogràfica de l'últim any. La finestra s'obre de nou per veure tot el que s'ha produït durant els darrers mesos, les històries nascudes de la passió i l'esforç. A través del documental, la ficció, l'animació i el curtmetratge tindrem una visió

completa dels cineastes que han aconseguit plasmar les seves idees, inquietuds i obsessions en la pantalla d'un cinema que, malgrat els canvis i els problemes, segueix viu i batega amb força en el cor de tots nosaltres.

Tot i que són molts els cineastes cridats, seran pocs els escollits. No obstant això, tots mereixen ocupar un lloc en el record dels espectadors, atès que tots han deixat un petit tros de la seva vida en aquestes obres.

Espero que les gaudiu i que aconsegueixin commoure-us, per recordar-vos –una altra vegada– que el cinema és, sobretot, emoció, risc i il·lusió.

Enrique González Macho

President de l'Acadèmia de las Artes y las Ciencias Cinematogràficas de España ►

Ingmar Bergman i Gunnar Fischer durant un rodatge

va fotografiar divuit pel·lícules més i, a partir del 1970, va deixar Svensk Filmindustri i es va passar a la televisió, on es va mantenir en actiu fins al 1979 –a aquest període correspon el seu treball a *ZAFARRANCHO EN EL CIRCO*, un film de Jacques Tati per a la petita pantalla.

Amb una carrera extensíssima, Fischer serà recordat com un mestre del blanc i negre i com a responsable de la fotografia gairebé expressionista, de contras-

tos brillants, de les primeres pel·lícules d'Ingmar Bergman. Entre aquests films destaquen, sens dubte, títols com *EL SÉPTIMO SELLO* –on va utilitzar dos focus per il·luminar la mort i el cavaller, en una de les imatges icòniques més recordades d'aquest film–, *SONRISAS DE UNA NOCHE DE VERANO*, *EL ROSTRO*, *JUEGOS DE VERANO*, *UN VERANO CON MÓNICA* i *FRESAS SALVAJES*, el film que us oferim com a record d'aquest director de fotografia suec. ►

El film del mes

El film del mes de setembre és la conegudíssima *Rebel Without a Cause*, dirigida per Nicholas Ray el 1955, i amb James Dean, Natalie Wood i Sal Mineo com a joves protagonistes d'una història d'adolescents confosos i incompresos que busquen els uns en els altres l'estimació i l'acceptació que no troben ni en les pròpies famílies ni al seu voltant. En tot cas, *Rebel Without a Cause* no necessita gaire presentació: es tracta, sens dubte, d'un dels clàssics més reconeguts de Ray, que aquí recupera alguns dels temes que van marcar sempre la seva carrera: el retrat d'una joventut rebutjada per la societat, la rebel·lió contra aquesta, la soledat, la violència i l'amor romàntic com a oportunitat de regeneració. El film fou rodat en *CinemaScope* i compta amb unes interpretacions que van catapultar a l'èxit els tres joves actors protagonistes. ▶

Rebel Without a Cause (1955), de Nicholas Ray

El documental del mes

Setembre és excepcional pel que fa a la programació del documental del mes, perquè en comptes de projectar un sol film, en podem veure dos (recuperem així el documental d'agost). Durant la primera quinzena del mes farem *La revolució dels saris roses*, de la realitzadora Kim Longinotto, que segueix Sampat Pal, líder d'un grup de dones del nord de l'Índia que lluita contra la repressió de les

intocables dins les seves comunitats. El segon documental del mes és *Homes sincronitzats*, dirigit per Dylan Williams, una mirada humorística i commovedora vers un grup d'homes que assoleixen l'èxit com a membres de l'equip suec de natació sincronitzada. ▶

parallel 40

La revolució dels saris roses (2010), de Kim Longinotto

Proper programa: Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray. Premis Gaudí i Premis Goya. El film del mes. El documental del mes.

Propers cicles: Ombres digitals: cinema xinès d'última generació. Sitges 2011: Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Catalunya (Seven Chances). V Mostra de Cinema Àrab i Mediterrani de Catalunya. XI Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic de Barcelona.

DIJOUS 1

17:30

Record de Gunnar Fischer:

Smultronstället / Fresas salvajes

Ingmar Bergman, 1957. Int.: Victor Sjöström, Bibi Andersson, Ingrid Thulin, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow, Gunnel Lindblom. Suècia. VOSE. 85'

Un vell professor es dirigeix, acompanyat de la seva jove, a la universitat on va fer classes per tal de rebre-hi un homenatge. L'aparició d'una autoestopista li fa recordar el passat. El somni i la realitat es barregen en repassar la seva existència malgastada. Aquest film, de gran densitat dramàtica i psicològica, constitueix una de les referències fonamentals de la carrera de Bergman i del director de fotografia de la seva primera etapa, Gunnar Fischer, tot un mestre del blanc i negre, que en aquesta ocasió realitza un treball tècnic impressionant, ja sigui en exteriors, en recreacions oníriques o atorgant el contrast just que les escenes requereixen.

Repetició el dia 8.

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

Knock on Any Door / Truqueu a qualsevol porta

Nicholas Ray, 1949. Int.: Humphrey Bogart, John Derek, George Macready, Allene Roberts, Susan Perry, Mickey Knox. EUA. VOSC. 100'

Bogart interpreta un advocat amb un gran sentit de l'ètica que defensa un jove acusat de la mort d'un policia. El defensor explica al tribunal la difícil vida del noi, per tal d'evitar que el condemni a mort. Es tracta d'un acurat melodrama criminal i un al·legat contra la pena capital, on trobem alguns dels temes que Ray va exposar en la posterior *Rebelde sin causa*.

Repetició el dia 2.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

In a Lonely Place / En un lugar solitario

Nicholas Ray, 1950. Int.: Humphrey Bogart, Gloria Grahame, Frank Lovejoy, Carl Benton Reid, Art Smith, Jeff Donnell, Martha Stewart. EUA. VOSE. 94'

Bogart interpreta un guionista sospitós de la mort d'una noia. «*In a Lonely Place*» proporcio-

na una desoladora visió de Hollywood —un lloc solitari, superpoblat de fantasmes bastant miserables— que va contribuir a l'alarma de les lupes censors. Avui és un film amarg, molt bell, d'una violència indirecta i desoladora» (Àngel Fernández Santos). Ray va elaborar la «teoria de l'acció», segons la qual l'actor és un veritable coautor del film i el seu treball és igual d'important que el del director. Si cada actor participa de la resta d'accions dels altres intèrprets, el conjunt de l'escena queda unificat, i el muntatge del film s'ha d'elaborar d'acord amb la lògica de la interpretació.

Repetició el dia 2.

DIVENDRES 2

17:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

In a Lonely Place / En un lugar solitario

Nicholas Ray, 1950. Int.: Humphrey Bogart, Gloria Grahame, Frank Lovejoy, Carl Benton Reid, Art Smith, Jeff Donnell, Martha Stewart. EUA. VOSE. 94'

Vegeu el comentari del dia 1.

19:30

El film del mes:

Rebel Without a Cause / Rebelde sin causa

Nicholas Ray, 1955. Int.: James Dean, Natalie Wood, Jim Backus, Sal Mineo, Ann Doran, Dennis Hopper. EUA. VOSE. 111'

Rebel Without a Cause és un clàssic per excel·lència del cinema nord-americà. Va néixer amb caràcter d'urgència, per reflectir la joventut d'un moment determinat que, sociològicament, va marcar el canvi més radical del segle. Però la pel·lícula no se cenyeix necessàriament a una època: la poesia de Ray, la seva impecable construcció narrativa i la ferma personalitat de Dean l'han convertida en una obra sempre moderna i vigent.

Repetició els dies 3, 7 i 11.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

Knock on Any Door / Truqueu a qualsevol porta

Nicholas Ray, 1949. Int.: Humphrey Bogart, John Derek, George Macready, Allene Roberts, Susan Perry, Mickey Knox. EUA. VOSC. 100'

Vegeu el comentari del dia 1.

DISSABTE 3

17:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

The Lusty Men / Hombres errantes

Nicholas Ray, 1952. Int.: Robert Mitchum, Arthur Kennedy, Susan Hayward, Arthur Hunnicutt, Frank Faylen, Walter Coy, Carol Nugent. EUA. VOSE. 113'

Un veterà professional del *rodeo* es veu obligat a retirar-se durant un temps. Nòmada durant tota la vida, arriba a la seva terra natal i contempla amb nostàlgia la casa on va transcórrer la seva infància. Més tard coneix un matrimoni i tots plegats decideixen tornar a la vida del *rodeo*. Ray va improvisar el guió dia a dia i va donar a llum una de les seves obres més personals, en què una vegada més es fa patent la seva poètica del desarrelament i la seva obsessió pels éssers desheretats a la recerca infructuosa d'una estabilitat i una llar. Amb unes interpretacions antològiques, el film esdevé una crònica trista i implacable de la dura vida del *rodeo*, descrita amb realisme i amb una cruïsa inesperada en els diàlegs.

Repetició el dia 4.

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

Flying Leathernecks / Infern als núvols

Nicholas Ray, 1951. Int.: John Wayne, Robert Ryan, Don Taylor, Janis Carter, Jay C. Flippen, William Harrigan, James Bell. EUA. VOSC. 102'

Durant l'estiu de 1942, el major Kirby s'ha d'encarregar del comandament d'un esquadró d'aviació. Des del primer moment els seus pilots li mostren una actitud hostil, ja que tots ells confiaven que el capità Griffin, un veterà del grup, molt menys dur que Kirby, fos escollit per ocupar aquell lloc. Així, els mètodes d'ambdós oficials aviat entren en conflicte. Segons males llengües, Ray va acceptar aquest càrrec del magnat de l'aviació Howard Hughes perquè el va protegir durant la cacera de bruixes del senador McCarthy. Aquest homenatge a l'exèrcit de l'aire fou el primer llargmetratge en color de Ray.

Repetició el dia 4.

22:00

El film del mes:

Rebel Without a Cause / Rebelde sin causa

Nicholas Ray, 1955. Int.: James Dean, Natalie

Wood, Jim Backus, Sal Mineo, Ann Doran, Dennis Hopper. EUA. VOSE. 111'

Vegeu el comentari del dia 2.

DIUMENGE 4

17:30

Sessió infantil:

Astèrix et les Vikings / Astèrix i els vikings

Stefan Fjeldmark, Jesper Møller, 2006. França-Dinamarca. VC. 84'

Els personatges de Goscinny i Uderzo tenen una nova missió: entrenar Gudúrix, el nebot del cap del seu llogaret, un adolescent covard que en una distracció acaba sent segrestat pels vikings. L'Astèrix i l'Obèlix hauran d'iniciar un viatge pel Gran Nord per rescatar-lo. La pel·lícula està basada en el còmic *Astèrix a Normandia*.

Pel·lícula qualificada com a apta per a tots els públics.

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

The Lusty Men / Hombres errantes

Nicholas Ray, 1952. Int.: Robert Mitchum, Arthur Kennedy, Susan Hayward, Arthur Hunnicutt, Frank Faylen, Walter Coy, Carol Nugent. EUA. VOSE. 113'

Vegeu el comentari del dia 3.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray:

Flying Leathernecks / Infern als núvols

Nicholas Ray, 1951. Int.: John Wayne, Robert Ryan, Don Taylor, Janis Carter, Jay C. Flippen, William Harrigan, James Bell. EUA. VOSC. 102'

Vegeu el comentari del dia 3.

DILLUNS 5

17:30

Premis Gaudí i Premis Goya:

Morir de dia

Laia Manresa, 2010. Catalunya. VC. 90'. Projectió en Blu-ray.

Morir de dia escriu la història des de la Transició fins als nostres dies a través d'una de les seves cares ocultes: l'heroïna. Diferents personatges es van entrelaçant per dibuixar, a partir de les

seves pròpies imatges d'arxiu personal i les seves paraules més íntimes, els desafiaments d'una vida escollida, marcada per l'addicció. Mirar-la de cara, com qui reconeix la mort quan ve de dia, ens permet d'entendre que la nostra relació amb el món, aquí i ara, està feta també de les empremtes d'aquells que ens varen precedir.

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Johnny Guitar / Johnny Guitar** Nicholas Ray, 1954. Int.: Joan Crawford, Sterling Hayden, Mercedes McCambridge, Ernest Borgnine, Ward Bond, John Carradine. EUA. VOSE. 110'

Nicholas Ray va utilitzar els fonaments arquetípics del gènere *western* per explicar una història d'amor que triomfa, amb serenitat i maduresa, malgrat el pas del temps i els prejudicis. Un magnífic guió de Philip Jordan, un memorable tema de Victor Young i un tractament visual en llampant tricolor van fer entrar el film, definitivament, en la llegenda. «Com que era una paràbola anti-McCarthyista, vam tenir molts problemes amb la censura i després la crítica americana la va destrossar. Haig de dir que el tema de *Johnny Guitar* sempre m'ha obsessionat: vius pacíficament en un lloc i de sobte apareix un individu que et diu: "No tens dret a viure aquí, per això i per allò, així que fot el camp o si no...". Jo pregunto: per què no tinc dret a viure on vulgui? És un tema essencialment modern, un drama derivat del desenvolupament de la moral petitburguesa, que afavoreix aquesta política del terror. També hi havia un atac violent contra el puritanisme en el personatge de la dona reprimida, encarnada per Mercedes McCambridge. I hi havia també en Johnny, una mena d'heroi de tragèdia presoner de la fúria i d'un destí provinent de l'exterior l'arribada del qual provoca el drama» (Philip Jordan).
Repetició el dia 10.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Bigger Than Life / Más poderoso que la vida** Nicholas Ray, 1956. Int.: James Mason, Barbara Rush, Walter Matthau, Robert F. Simon, Christopher Olsen, Roland Winters, Rusty Lane, Rachel Stephens. EUA. VOSE. 95'

Bigger Than Life tracta un tema impensable en el moment de la seva realització, l'any 1956. L'actor i productor del film James Mason encarna, en un dels seus treballs més perfectes, un pacífic mestre d'escola que pateix inflamació arterial. Per alleugerir els seus dolors, el metge li recepta pastilles de cortisona. El protagonista, pertorbat finalment per la notícia que li queda poc temps de vida, comença a abusar del seu tractament fins a tornar-se un ésser paranoic, violent i difícil de tractar. Els primers a rebre les seves descàrregues són els que té més a prop: la seva pròpia família, la dona i el seu fill petit, sobre qui Ray fixa la degradació de les relacions que sustenten aquest melodrama poderós i profund. El film, encara avui, continua sent un document impressionant sobre la inestabilitat emocional, el deteriorament de les relacions humanes i el domini terrible que les drogues exerceixen sobre les persones.
Repetició el dia 6.

DIMARTS 6

17:30

Premis Goya: **Brutal Box** Óscar Rojo, 2011. Int.: Óscar Rojo, Mario de la Rosa, Rafa Rojas-Díez, Leire López del Pueyo, Esther Gurillo, Vanesa Escribano. Espanya. VE. 90'

Les circumstàncies i una situació personal dramàtica porten en Carlos Martín, un venedor editorial i pare de família a l'atur, a crear un lloc web de continguts extrems: *Brutal Box*. L'èxit que aquest web assolirà durant el primer any de vida desperta l'interès de les principals multinacionals del sector. Una d'aquestes companyies, Intercont, entra en el procés de negociació de compra del web. Però a *Brutal Box* res no és el que sembla.

VO. Versió original - **VC.** Versió catalana - **VE.** Versió espanyola - **VOSC.** Versió original amb subtítols en català - **VOSE.** Versió original amb subtítols en espanyol - **SD.** Sense diàleg. Subtitulatge electrònic. **SAVINEN.** Preus: **Entrada:** 3 €. Entrada reduïda (aturats, jubilats, Carnet jove, títols de família nombrosa o monoparental, Xarxa de Biblioteques Públiques + Convenis institucionals): 2 €. Club Super3: entrada gratuïta pel titular del carnet i reduïda per a l'acompanyant. **Abonaments:** 20 sessions: 40 €. Carnet Lliure circulació: 90 € (vàlid per un any natural). Les durades que s'indiquen són aproximades.

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Bigger than Life / Más poderoso que la vida** Nicholas Ray, 1956. Int.: James Mason, Barbara Rush, Walter Matthau, Robert F. Simon, Christopher Olsen, Roland Winters, Rusty Lane, Rachel Stephens. EUA. VOSE. 95 min.

Vegeu el comentari del dia 5.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Wind Across the Everglades / El vent a través dels Everglades** Nicholas Ray, 1958. Int.: Burl Ives, Christopher Plummer, Gypsy Rose Lee, George Voskovec, Peter Falk. EUA. VOSC. 93'

Els Everglades són una zona pantanosa de Florida, rica per la seva fauna, especialment d'ocells. Ray situa l'acció a principis de segle, quan els caçadors furtius mataven molts d'aquests ocells per la gran demanda que hi havia de plomes per part dels fabricants de barrets de senyores. L'enfrontament entre el conservacionista Plummer i el caçador Ives es resol de forma més dramàtica que no pas aventurera. Estrenada a Espanya com a *Muerte en los pantanos*.
Repetició el dia 7.

DIMECRES 7

17:30

Premis Goya: **La herencia de Valdemar II: La sombra prohibida** José Luis Alemán, 2010. Int.: Daniele Liotti, Óscar Jaenada, Laia Marull, Silvia Abascal, Rodolfo Sancho, Ana Riusueño. Espanya. VE. 100'

La herencia de Valdemar II: La sombra prohibida és la continuació de *La herencia Valdemar*, un film de terror inspirat en l'univers de H. P. Lovecraft, que va esdevenir el testament filmic de Paul Naschy. «A diferència de la primera part, *La sombra prohibida* és una aposta per un gènere més aventurer. Hi ha més intriga, més acció. El film és més fosc, aquí tot es desenvolupa de nit, volem que l'espectador tregui les seves conclusions sobre els enigmes que van quedar oberts en la primera entrega» (José Luis Alemán).

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Wind Across the Everglades / Vent a través dels Everglades** Nicholas Ray, 1958. Int.: Burl Ives, Christopher Plummer, Gypsy Rose Lee, George Voskotec, Peter Falk. EUA. VOSC. 93'

Vegeu el comentari del dia 6.

22:00

El film del mes: **Rebel Without a Cause / Rebelde sin causa** Nicholas Ray, 1955. Int.: James Dean, Natalie Wood, Jim Backus, Sal Mineo, Ann Doran, Dennis Hopper. EUA. VOSE. 111'

Vegeu el comentari del dia 2.

DIJOUS 8

17:30

Premis Goya: **Las catedrales del vino** Eterio Ortega Santillana, 2010. Espanya. VE. 82'. Projectió en DVD.

Des del naixement dels primers brots a la primavera fins a la verema a la tardor i la poda a l'hivern, *Las catedrales del vino* retrata els paisatges, les arquitectures i les històries humanes que sorgeixen a l'entorn de les bodegues en dues regions que representen tipus de vi i cultures ben diferents: la Rioja i Xerès. La pel·lícula presenta una sèrie de personatges reals, les activitats quotidianes dels quals s'entrellacen en el muntatge i proporcionen a l'espectador una visió global i profunda del món del vi. Les bodegues són testimonis muts del pas del temps, atrapat en forma de vi a l'interior de barrils i ampolles, però són sobretot fàbriques plenes d'activitat. I, tot i que les seves arquitectures responen a les diferents tècniques de

vinificació, en ocasions adopten formes artístiques, com a símbol de prestigi, que les fan mereixedores de l'apel·latiu «catedrals del vi».

19:30

El documental del mes: **Pink Saris / La revolució dels saris roses** Kim Longinotto, 2010. Int.: Renu Devi, Sampat Pal Devi, Niranjan Pal, Rekha Paswan, Shiv Devi Patel. Regne Unit - Índia. VOSC. 96'. Projectió en Hard-disk

«La vida d'una nena és cruel, la vida d'una dona és molt cruel», apunta la Sampat Pal, protagonista de *La revolució dels saris roses*. Casada per obligació de molt jove, va anar a parar a una família que la maltractava i la feia treballar molt dur. Lluny del que és habitual, la Sampat va abandonar-los i s'acabà convertint en la líder de la Gulabi Gang (la Banda Rosa), un grup de dones de la regió índia d'Uttar Pradesh, identificables pels seus saris roses, que lluiten contra els matrimonis forçats i l'assetjament que pateixen moltes noies. Una mirada dura però alhora divertida vers les activistes i la seva carismàtica líder.
Repetició el dia 11.

22:00

Record de Gunnar Fischer: **Smultronstället / Fresas salvajes** Ingmar Bergman, 1957. Int.: Victor Sjöström, Bibi Andersson, Ingrid Thulin, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow, Gunnel Lindblom. Suècia. VOSE. 85'

Vegeu el comentari del dia 1.

DIVENDRES 9

17:30

Premis Goya: **778 - La Chanson de Roland** Olivier van der Zee, 2011. Espanya-França. VOSE. 78'

Aquest documental investiga què hi ha de real i de ficció en la cançó de gesta escrita a finals del segle XI, *La Chanson de Roland*, on es narren de forma èpica i llegendaria els esdeveniments de la batalla de Roncesvalles, que històricament no va passar de ser una escaramussa que possiblement confrontà tribus de vascons contra la rereguarda de les forces carolíngies sota el comandament del comte Rotllan, prefecte de la Marca de Bretanya.

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **The True Story of Jesse James / La verdadera historia de Jesse James** Nicholas Ray, 1957. Int.: Robert Wagner, Jeffrey Hunter, Hope Lange, Agnes Moorehead, Alan Hale Jr., Alan Baxter. EUA. VOSE. 93'

Aquesta nova mirada als llegendaris Frank i Jesse James utilitza imatges del film de Henry King, ara amb trucatge per convertir-les en *CinemaScope*. Com els joves pistolers de *Johnny Guitar* o *Busca tu refugio*, en Jesse i en Frank són aquí rebels amb causa. «El seu tractament fuig del mite per descobrir l'home amargat i solitari que devia ser en Jesse en els seus darrers anys; ara bé, el film no pretén portar a terme la seva desmitificació, sinó analitzar la transformació inevitable d'un home en llegenda a partir de determinades circumstàncies [...]». Si bé el muntatge final fou contrari a la voluntat del director, *The True Story of Jesse James* confirma Ray com un dels més grans creadors cinematogràfics de la història del setè art. És a través del sentit de l'espai que es projecta amb tota la seva força l'esperit líric que sustenta aquí la seva *mise en scène*: l'escena del bateig d'en Jesse i en Zee pel reverend Bailey i la seqüència final posseeixen un lirisme torrencial en la millor tradició de Murnau i de Vidov (J. L. Guarner).
Repetició el dia 12.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Party Girl / Chicago, años 30** Nicholas Ray, 1958. Int.: Robert Taylor, Cyd Charisse, Lee J. Cobb, John Ireland, Kent Smith, Claire Kelly, Corey Allen. EUA. VOSE. 98'

Party Girl és una curiosa mostra de com el melodrama subverteix el cinema negre mit-

jançant una redempció, la de dos personatges —un advocat i una ballarina— sotmesos a una cruel ambigüitat, fruit de la seva relació amb el món dels gàngsters. En paraules de Jos Oliver: «Una història de gàngsters convencional i violenta combinada amb una història d'amor convencional i apassionada».
Repetició el dia 10.

DISSABTE 10

17:30

Premis Goya: **No tengas miedo** Montxo Armendáriz, 2011. Int.: Michelle Jenner, Lluís Homar, Belén Rueda, Nuria Gago, Rubén Ochandiano, Cristina Plazas, Javier Pereira. Espanya. VE. 89'

En el seu darrer treball, Armendáriz retrata les seqüeles del trauma de la Silvia, una noia de 25 anys que de nena va patir els abusos sexuals del seu pare mentre la seva mare mirava cap a una altra banda. El cineasta, que defuig el morbo i el melodrama i aposta pels silencis i els suggeriments, trenca, a nivell formal, amb la seva obra anterior i ens ofereix una posada en escena realista articulada amb llargs plans seqüència que segueixen, càmera en mà, el punt de vista de la protagonista. «El film segueix ramificant-se en la memòria i la consciència de qui el veu, com fa sempre el cinema de veritat» (Carlos Reviriego).

19:30

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Party Girl / Chicago, años 30** Nicholas Ray, 1958. Int.: Robert Taylor, Cyd Charisse, Lee J. Cobb, John Ireland, Kent Smith, Claire Kelly, Corey Allen. EUA. VOSE. 98'

Vegeu el comentari del dia 9.

22:00

Rebel amb causa. Centenari de Nicholas Ray: **Johnny Guitar / Johnny Guitar** Nicholas Ray, 1954. Int.: Joan Crawford, Sterling Hayden, Mercedes McCambridge, Ernest Borgnine, Ward Bond, John Carradine. EUA. VOSE. 110'

Vegeu el comentari del dia 5.

DIUMENGE 11

17:30

Sessió infantil: **WALL-E / WALL-E: Batallón de limpieza** Andrew Stanton, 2008. EUA. VE. 99'

WALL-E combina perfecció tècnica, poesia emocional i risc experimental. Tot, al servei d'un missatge ecologista transmès a partir d'una història d'amor entre dos robots en una Terra devastada per culpa del consumisme desfermat. El film, que prescindeix dels diàlegs durant bona part del seu metratge, s'inspira en el cinema mut de Buster Keaton i Charles Chaplin, tot i que també inclou altres homenajes cinèfils a films tan dispars com *2001: Una odisea del espació* i el musical *Hello, Dolly!*, i fonamenta el seu gran atractiu en un guió impecable. Oscar al millor film d'animació.

Pel·lícula qualificada com a apta per a tots els públics.

19:30

El film del mes: **Rebel Without a Cause / Rebelde sin causa** Nicholas Ray, 1955. Int.: James Dean, Natalie Wood, Jim Backus, Sal Mineo, Ann Doran, Dennis Hopper. EUA. VOSE. 111'

Vegeu el comentari del dia 2.

22:00

El documental del mes: **Pink Saris / La revolució dels saris roses** Kim Longinotto, 2010. Int.: Renu Devi, Sampat Pal Devi, Niranjan Pal, Rekha Paswan, Shiv Devi Patel. Regne Unit - Índia. VOSC. 96'. Projectió en Hard-disk.

Vegeu el comentari del dia 8.

Sessions Aula de Cinema: Entrada preferent per a alumnes de centres concertats, fins a 10 minuts abans de començar la sessió. **Projeccions-** Cinema Aquitània. Avinguda Sarrí, 33. 08029 Barcelona - Telèfon 93 410 75 90 - Metro: Hospital Clínic (L5) - Autobusos: 6, 7, 15, 27, 32, 33, 34, 41, 54, 59, 63, 66, 67, 68, N3. **Oficines i Biblioteca-** Portal de Santa Madrona 6-8. 08001 Barcelona. Tel. 93 316 27 80. **Arxiu-** Gran Via de les Corts Catalanes, 184. 08038 Barcelona. Telèfon: 93 298 82 60. filoteca.cultura@gencat.cat